

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตกรรมข้าวจินาอ้อ ฟินต่อ
ข้าวแดงงา”โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
THE CURRICULUM LOCAL DEVELOPMENT OF LOCAL RICE
INNOVATION OF TOASTED RICE NAOR SATISFIED WITH
SESAME RICE AT NAOR MUNICIPAL SCHOOL
MUEANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE

¹อิสรารัตน์ มาขันพันธ์, ²ธนาพูน วงศ์ษา, ³ปิยพร วงศ์อนุ,
⁴รุ่งรัตน์ มาไทย และ ⁵นันทพร กงภูเวช

¹Idsararat Makhanpan, ²Thanapoon Wongsa, ³Piyaporn Wonganu,
⁴Rungrat Mathai and ⁵Nantaporn Kongphuwatch

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ประเทศไทย
Loei Rajabhat University, Thailand

¹idsararat26@gmail.com, ²Thanapoon_1@hotmail.com, ³Wonganu.p@gmail.com,
⁴rungrat2126@gmail.com, ⁵Kongphuwatch_nantq41@hotmail.com

Received: June 25, 2024; **Revised:** November 6, 2024; **Accepted:** December 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและทดลองใช้หลักสูตรข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตกรรมข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย การดำเนินงานวิจัยมีอยู่ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

⁴อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

⁵อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มีกระบวนการดำเนินงานคือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องของโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตรท้องถิ่นให้กับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อจัดทำหลักสูตรข้าวพันธุ์พื้นเมือง“นวัตวิถีข้าวเจ้านาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงงา” และทำการวิพากษ์หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การประเมินคือ หลักสูตรต้องผ่านการประเมินร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่าหลักสูตรผ่านเกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 87 และขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดลองใช้หลักสูตร มีกระบวนการดำเนินงานคือ กำหนดหน่วยการเรียนรู้จำนวน 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีบ้านนาอ้อ จำนวน 2 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 ร่วมเรียนรู้การทำข้าวจี จำนวน 5 ชั่วโมงและหน่วยที่ 3 การทำข้าวแดงงา จำนวน 3 ชั่วโมง เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31 คน พบว่าจากการใช้หลักสูตรข้าวพันธุ์พื้นเมือง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะการแปรรูปข้าวพื้นเมือง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพให้กับตนเอง ทั้งนี้ยังช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อวิถีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น การแปรรูปอาหารท้องถิ่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความรักในถิ่นบ้านเกิด

คำสำคัญ : ข้าวพันธุ์พื้นเมือง, หลักสูตรท้องถิ่น

Abstract

The objective of this research is To develop a local curriculum and trial the use of a local rice curriculum. Innovation of toasted rice naor satisfied with sesame rice at naor municipal school mueang loei district, loei province. There are 2 steps in conducting research: The first step is to develop a local curriculum. There is an operating process: Organizing workshops on the structure and design of local curriculum for research project participants. To develop a local curriculum innovation of toasted rice naor satisfied with sesame rice. critique the curriculum By 3 local curriculum development experts, with the evaluation criteria being: The curriculum must pass an evaluation of 70 percent or more. It was found that the curriculum passed the evaluation criteria from experts at 87 percent. Step 2 is a trial of the course. There is an operating process: There are 3 learning units: Unit 1: Studying the culture and traditions of Ban Na Or, 2 hours, Unit 2: Learning to make toasted rice, 5 hours, and Unit 3: Making sesame rice, 3 hours. To be tested with 31

Grade 5 students, it was found that using the local rice curriculum Makes students learn and develop skills in processing local rice. Able to apply the knowledge gained in creating a career for oneself. It also helps develop students' knowledge and understanding of the cultural way of life. local food culture local food processing Causes pride and love in one's hometown.

Keyword : Local rice, Local curriculum

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดขึ้น โดยให้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม โดยจะช่วยให้มองเห็นผลความคาดหวังที่ต้องการพัฒนา การเรียนรู้และมีการวัดการประเมินผลที่ชัดเจน ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจะต้องสะท้อนคุณภาพ การเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ รวมทั้งเป็นกรอบในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบที่ครอบคลุม ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ที่คาดหวัง โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลร่วมรับผิดชอบ โดยทำงานอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุง และแก้ไขจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการต่อการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา โดยมอบหมายสำนัก เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้กำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้ความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่น ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมในชีวิตจริงทำให้เกิดความตระหนัก เห็นคุณค่า สำนึกรักผูกพันกับท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในถิ่นบ้านเกิด เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองใน ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านคุณธรรม โดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนา สืบสานวัฒนธรรม หรือเรื่องราวของท้องถิ่นของตน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหา พัฒนาอาชีพใน ครอบครัวและสังคมได้ตามความสามารถของตน

โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แต่เดิมมาเป็นบ้านเก่าแก่ มีอายุกว่า 450 ปี ชาวบ้านนาอ้อ มีเลือดเนื้อเชื้อสายลาว “เผ่าไทลื้อ” พยพจากหลวงพระบางและเวียงจันทน์ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชาวบ้านนาอ้อ เริ่มมาตั้งถิ่นฐานในดินแดนประเทศไทย เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2236 จนถึงปัจจุบัน บ้านนาอ้อเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ตั้งเดิม เรียบง่ายและพอเพียง สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจิตสำนึกร่วมกันอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจในถิ่นกำเนิดของตน รวมทั้งชุมชนมีการร่วมมือกันวางแผนสร้างแหล่งเรียนรู้ มีการร่วมถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านบุญประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีบุญข้าวจี การจัดงานประเพณี “บุญข้าวจี ชิมข้าวแตงกวาเจ้าภาษาเลย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นให้คนภายในชุมชนและเยาวชนคนรุ่นหลัง ได้ตระหนักถึงรากเหง้าของความเป็นชุมชนคนนาอ้อมีกิจกรรมต่างๆ เช่น ไหว้พระทำบุญพระพุทธรูปเมตตา บารมีพุทธชยันตี 2600 ปีแห่งการตรัสรู้ การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ลานวัฒนธรรมตำบลนาอ้อ พิธีอัญเชิญมหัศจรรย์หลักบ้านศาลเจ้าปู่คำแดง มาสมโภชน์ การแสดงวัฒนธรรมประเพณีของคนนาอ้อทั้ง 10 ชุมชน และมหรสพสมโภชตลอดคืน

จังหวัดเลยมีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 421,283 ไร่ เป็นข้าวนาประมาณ 374,652 ไร่ เป็นข้าวไร่ ประมาณ 46,631 ไร่ และได้ดำเนินการตามโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชน ตั้งแต่ ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน จำนวนทั้งหมด 21 ศูนย์ ประเภทข้าวนา จำนวน 18 ศูนย์ ประเภทข้าวไร่ จำนวน 3 ศูนย์ มีพันธุ์ข้าวไร่พื้นเมืองหลายพันธุ์ เช่น ข้าวชีวเกลี้ยง ข้าวกำ เจ้าหอมแดงหอม พญาลิ้มแกง หางปลาไหล ข้าวเหนียวดำลิ้มผัว แดงเมืองเลย เป็นต้น ที่นับวันจะมีการสูญหายไปจากชุมชน

ดังนั้นโรงเรียนเทศบาลนาอ้อ จึงอยากที่จะศึกษาข้าวเหนียวชีวเกลี้ยงเมืองเลย ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองแท้ดั้งเดิมของจังหวัดเลย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนา แปรรูปข้าวพื้นเมือง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพให้กับตนเอง ทั้งนี้ยังช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อวิถีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น การแปรรูปอาหารท้องถิ่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และมีความรักในถิ่นบ้านเกิด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตกรรมข้าวเจ้านาอ้อ ฟินต่อข้าวแตงกวา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงกา” ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมายคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 2 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน ครูโรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 2 คน นักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 31 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยศึกษาความต้องการและความจำเป็นด้านเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดเลยให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการดำเนินงานดังนี้

1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง โครงสร้างและการออกแบบหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการร่วมโครงการคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 2 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน และครูโรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 2 คน

2. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงกา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีกลุ่มเป้าหมายคืออาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 2 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน ครูโรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 2 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน

3. วิพากษ์หลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงกา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 3 คน โดยหลักสูตรจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงกา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ดังนี้

1. ทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31 คน โดยนำไปทดลองใช้ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยบูรณาการกลุ่มสาระ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลา 10 ชั่วโมง

2. การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นชาวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีชาวจันท์อ้อ ฟินต่อข้าวแดกงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผล ร้อยละ 80 ขึ้นไป

3. การประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายงานวิชาการสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ปรากฏชาวบ้านในท้องถิ่นและการประเมินหลักสูตรที่นำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินผู้เรียน เรื่องนวัตวิถีชาวจันท์อ้อ ฟินต่อข้าวแดกงา เพื่อเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น พร้อมทั้งมีการประเมินการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

จากพัฒนาหลักสูตรและทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นชาวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีชาวจันท์อ้อ ฟินต่อข้าวแดกงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 31 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชาวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีชาวจันท์อ้อ ฟินต่อข้าวแดกงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้หลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 87 และได้หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีบ้านนาอ้อ	จำนวน 2 ชั่วโมง
--	-----------------

หน่วยที่ 2 ร่วมเรียนรู้การทำข้าวจี	จำนวน 5 ชั่วโมง
------------------------------------	-----------------

หน่วยที่ 3 การทำข้าวแดกงา	จำนวน 3 ชั่วโมง
---------------------------	-----------------

และผลการดำเนินงานตามโครงสร้างหลักสูตรชาวพันธุ์พื้นเมือง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรข้าวพันธุ์พื้นเมือง

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	ชั่วโมง	น้ำหนักคะแนน
1	ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีบ้านนาอ้อ	1.อธิบายความเป็นมาของท้องถิ่นบ้านนาอ้อได้ 2. ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตกับอาชีพในท้องถิ่นของตน 3.บอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมในตำบลนาอ้อได้ ยกตัวอย่างประเพณีและอาหารในตำบลนาอ้อได้ 4.อธิบายคุณลักษณะ ประโยชน์ของข้าวพันธุ์พื้นเมือง ข้าวเหนียวพันธุ์ข้าวเกลี้ยงได้	ศึกษาวิถีชีวิตของชาวชุมชนบ้านนาอ้อ ได้อย่างแพร่หลาย นับเป็นการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนของผู้เรียนตามเจตนารมณ์	2	10
2	ร่วมเรียนรู้การทำข้าวจี	1.นักเรียนสามารถทำข้าวจี ได้ 2.ออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์(ข้าวจี)จากโครงการนวัตกรรมของดีบ้านนาอ้อ 3.ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้	ออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า เน้นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยไม่ใช่นำสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนออกไปวางเสนอขายนอกแหล่งชุมชนอย่างที่เคยมีมา แต่เป็นการ	5	40
3	การทำข้าวแตงา	1.นักเรียนสามารถทำข้าวแตงาได้ 2.ออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากโครงการนวัตกรรมของดีบ้านนาอ้อ 3.ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้ 4.นำเสนอวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้	ออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า เน้นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยไม่ใช่นำสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนออกไปวางเสนอขายนอกแหล่งชุมชนอย่างที่เคยมีมา แต่เป็นการนำผู้คนจากข้างนอก เข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกิน และแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนนั้น ๆ ส่งผลให้มีการผลิตสินค้า และบริการจากภูมิปัญญาของตำบลนาอ้อ เช่น การทำข้าวแตงา		
สอบปลายภาค				2	40
รวม				10	100

2. การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นข้าวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตกรรมข้าวจินาอ้อ ฟินต่อข้าวแดงงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมีหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 หน่วยที่ 1 ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีบ้านนาอ้อ จำนวน 2 ชั่วโมง ได้ผลการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

2.1.1 นักเรียนอธิบายความเป็นมาของท้องถิ่นบ้านนาอ้อได้

2.1.2 นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตกับอาชีพในท้องถิ่นของตน

2.1.3 นักเรียนสามารถบอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมในตำบลนาอ้อได้ สามารถยกตัวอย่างประเพณีและอาหารในตำบลนาอ้อได้

2.1.4 นักเรียนสามารถอธิบายคุณลักษณะ และบอกประโยชน์ของข้าวพันธุ์พื้นเมือง ข้าวเหนียวพันธุ์ข้าวเกลี้ยงได้ จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 นักเรียนเรียนรู้คุณลักษณะและบอกประโยชน์ของข้าวพันธุ์พื้นเมือง ข้าวเหนียวพันธุ์ข้าวเกลี้ยง

2.2 หน่วยที่ 2 ร่วมเรียนรู้การทำข้าวจี จำนวน 5 ชั่วโมง ได้ผลการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

2.2.1 นักเรียนเกิดทักษะในการทำข้าวจี ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 นักเรียนเรียนรู้วิธีการทำข้าวจี

2.2.2 นักเรียนสามารถออกแบบ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ข้าวเงินวดีวิถีของดีบ้านนาอ้อได้ ดังภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 นักเรียนออกแบบเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ข้าวเงินวดีวิถีของดีบ้านนาอ้อ

2.2.3 นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้

2.2.4 นักเรียนสามารถนำเสนอวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้

2.3 หน่วยที่ 3 การทำข้าวแดกงา จำนวน 3 ชั่วโมง ได้ผลการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

2.3.1 นักเรียนเกิดทักษะในการทำข้าวแดกงา ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบที่ 4 นักเรียนเรียนรู้วิธีการทำข้าวแดกงา

2.3.2 นักเรียนสามารถออกแบบ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ข้าวแดกงานวดีวิถีของดีบ้านนาอ้อได้ ดังภาพประกอบที่ 5

ภาพประกอบที่ 5 นักเรียนออกแบบเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ข้าวแดกงานวดีวิถีของดีบ้านนาอ้อ

2.3.3 นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้

2.3.4 นักเรียนสามารถนำเสนอวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้

อภิปรายผล

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นอย่างดี จึงจะทำให้หลักสูตรมีคุณค่าตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการของผู้เรียนและสังคม การพัฒนาหลักสูตรแบบยั่งยืนมี 4 ระดับ คือหลักสูตรระดับชาติ หลักสูตรระดับท้องถิ่น หลักสูตรระดับโรงเรียน และหลักสูตรระดับห้องเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชาวพันธุ์พื้นเมือง “นวัตวิถีชาวจันทอ้อ ฟินต่อข้าวแดกงา” โรงเรียนเทศบาลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยในครั้งนี้หลักสูตรผ่านเกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 87 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้ เป็นหลักสูตรนำไปสู่การปฏิบัติจริง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะ เรียนรู้ข้าวเหนียวชีวกลี้อย่างเมืองเลย ซึ่งเป็นชาวพันธุ์พื้นเมืองแท้ดั้งเดิมของจังหวัดเลย นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนา แปรรูปข้าวพื้นเมือง มีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่น ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมในชีวิตจริงทำให้เกิดความตระหนัก เห็นคุณค่า สำนึกรักผูกพันกับท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจในถิ่นบ้านเกิด เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย ทองภูบาล (2562) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องข้าว เพื่อความมั่นคงทางอาหารของโรงเรียนหินตาดวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยของการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ผลที่เกิดจากการวิจัยทำให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทำให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ และรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น ครูในโรงเรียน

ส่วนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31 คน ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ บูรณาการกลุ่มสาระ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลา 10 ชั่วโมง ได้แก่หน่วยที่ 1 ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีบ้านนาอ้อ หน่วยที่ 2 ร่วมเรียนรู้การทำข้าวจี๊ และหน่วยที่ 3 การทำข้าวแดกงา ผู้เรียนสามารถบอกความเป็นมาของท้องถิ่นบ้านนาอ้อตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตกับอาชีพในท้องถิ่น สามารถบอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมในตำบลนาอ้อได้ รวมถึงประเพณีและอาหารในตำบลนาอ้อ สามารถอธิบายถึงคุณลักษณะและบอกประโยชน์

ของข้าวพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดเลย ข้าวเหนียวพันธุ์ชีวกลี้งได้ นอกจากนี้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทักษะในการทำข้าวจีและข้าวแดกงา ออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ข้าวจีและข้าวแดกงา นวัตกรรมของดีบ้านน้ำอ้อ มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ของชุมชนและนำเสนอวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐธิดา ดวงแก้ว (2565) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 และศึกษาระดับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในหลายด้าน ทั้งการเรียนรู้ การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาในการทำงาน การทำงานร่วมกัน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ผ่านการเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีทักษะชีวิตและอาชีพที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามมาตรฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก จังหวัดเลย. เลย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติศักดิ์ ทองมีทิพย์ และคณะ. (2565). กระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนมฝรั่งเศสจีน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 5(1), 46-57.
- ญัฐธิดา ดวงแก้ว. (2565). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 17(2), 129-123.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วินัย ทองภูบาล. (2562). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ข้าว เพื่อความมั่นคงทางอาหารของโรงเรียนหินดาตวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 13(3), 139-150.

ศศิมาภรณ์ ดีเลิศ. (2563). *ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. สุรินทร์: โรงเรียนบ้านอา
โพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.

สุวรรณา รัตนธรรมเมธี. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. สุรินทร์ : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

